



ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ул. Македонија 12/3  
1000 Скопје  
Република Македонија  
Тел: + 389 2 3211 262  
Факс: +389 2 3126 311  
e-mail: dzr@dzr.gov.mk  
www.dzr.gov.mk

Број:19-199/1

Дата: 14.02.2014

ДО

АД МЕПСО - СКОПЈЕ

## КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

### Резиме

Предмет на извршената ревизија е „Ревизија на Системот на интерни контроли – СИК“ кај Операторот на електропреносниот систем на Македонија, Акционерско друштво за пренос на електрична енергија и управување со електроенергетскиот систем, во државна сопственост, Скопје (во понатамошниот текст АД МЕПСО).

Со ревизијата за 2006 година за финансиските извештаи не е изразено мислење, додека за законското и наменско користење на средствата во финансиските трансакции искажано е мислење со резерва.

Ревизијата утврди дека е постигнат напредок во имплементацијата на дадените препораки од претходната ревизија за 2006 година. Од вкупно единаесет препораки осум се имплементирани, една е делумно спроведена и две препораки се тек.

Предмет на овој извештај е извршена ревизија на Системот на интерни контроли – СИК, во АД МЕПСО поврзани со финансиското управување и контрола. При вршењето на ревизијата применети се постапки и процедури, со цел утврдување на контролните аспекти и оценка на ризиците, како и давање на препораки за поефикасно функционирање на системот на интерните контроли во АД МЕПСО.

Воспоставениот систем на интерни контроли во АД МЕПСО, кој опфаќа организациски мерки, методи и постапки кои се применуваат, со цел унапредување на ефикасноста на неговото работење, придржување кон законската регулатива и пишаните процедури, потребно е да содржи контроли кои функционираат и се конципирани да обезбедат постигнување на целите на АД МЕПСО.

Ревизорски тим:

1. \_\_\_\_\_
2. \_\_\_\_\_

Овластен државен ревизор

1

АД МЕПСО - СКОПЈЕ  
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

---

Донесената законска и подзаконска регулатива обезбедува основа за функционирање на интерните контроли во АД МЕПСО.

Во врска со дефинирањето на организационата структура во АД МЕПСО (сектори, одделенија, служби, работни места) се констатира дека организационата структура определена со Статутот и Правилникот за внатрешна организација, од 2005 година, не одговара и не е основа на организационите целини и единици кои се утврдени во донесените акти за систематизација, со кои е извршено зголемување на бројот на организациони делови, а со тоа и работните места со број на извршители. Ревизијата даде препорака континуирано и навремено да се врши усогласување на актот за внатрешна организација со измените и дополнувањата на Статутот, во делот што се однесува на формирање на организационите целини и делови, а во рамките на истите да се врши систематизирање на работните места со определување на работни места, со број на извршители и опис и попис на работните задачи за секое работно место, при што да се има во предвид начинот и постапката за донесување на акти утврден согласно Статутот.

Со извршен увид во текстот на донесените основни процедури за финансиско работење се констатира дека е обезбедена поделба на должностите и одговорностите на повеќе лица во рамките на секторот за финансиски работи.

Во врска со воспоставувањето и функционирањето на Службата за внатрешна ревизија, се констатира дека во изминатиот период истата е вклучувана во извршување на задачи кои се однесуваат на финансиско управување и контрола во АД МЕПСО што не е споиво со улогата, задачата и функцијата на внатрешната ревизија, и влијае на извршувањето на планираните ревизии во текот на годината, а со тоа и на ефективноста и ефикасноста на внатрешната ревизија. Ревизијата даде препораки во насока на преземање на активности за обезбедување на услови за извршување на планираните ревизии согласно донесениот и усвоен Годишен план за ревизии.

Во процесот на јавни набавки ревизијата констатира дека контролите се воспоставени и истите функционираат.

Врз основа на извршените тестови на усогласеност во процесот на набавка и плаќање на фактурите ревизијата констатира дека воспоставените контроли функционираат добро и се доволни за потврдување на настанувањето, вреднувањето и постоењето на обврските кон добавувачите.

Генералниот директор на АД МЕПСО по Нацрт извештајот достави забелешки со кои известува дека сите препораки се прифатливи и применливи, со исклучок на првата препорака содржана во точка 5.2.3.

## 1. Вовед

- 1.1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на Системот на интерни контроли – СИК, во АД МЕПСО.
- 1.2. Ревизијата на интерни контроли од точка 2.1 на овој Извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2013 година, согласно член 23 од Законот за државната ревизија.
- 1.3. Извршена е ревизија и издаден е извештај за финансиските извештаи за 2006 година на АД МЕПСО за 2006 година, во кој не е изразено мислење за финансиските извештаи, додека за законското и наменско користење на средствата во финансиските трансакции искажано е мислење со резерва. За годината која ѝ претходи на годината која е предмет на оваа ревизија не е вршена ревизија.
- 1.4. Интерниот контролен систем од точка 1.1. на овој извештај е одговорност на субјектот од точка 1.1. на овој извештај, застапувано од:

- Дејан Бошковски, Генерален директор на АД МЕПСО од 01.02.2011 до 24.10.2012 година,
- Сениша Спасов, Генерален директор на АД МЕПСО од 25.10.2012 година.

Оваа одговорност вклучува: дизајнирање, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвување на објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки; избор и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки коишто се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорите е да го издадат овој извештај врз основа на извршената ревизија од точка 1.1.

## 2. Цели и делокруг на ревизијата/ревизорски постапки

- 2.1. Цел на ревизијата од точка 1.1. на овој извештај е оценување на степенот на ефикасност на воспоставениот систем на интерни контроли поврзани со финансиското управување и контрола во АД МЕПСО во делот на:

- Организациска поставеност и кадровската екипираност;
- Функционирање на Секторот за финансиски работи и Службата за внатрешна ревизија;
- Имплементирање на Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, и Стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор;

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

- Процесот на јавни набавки;
- Планирање и следење на реализацијата на Годишниот план за јавни набавки за 2012 година и
- Процесот на набавка на стоки, услуги, работи со фактури.

2.2. Ревизијата е извршена во согласност со стандардите за државна ревизија на Меѓународната организација на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани за примена во Република Македонија. Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали се одржувани ефективни интерни контроли во сите материјални аспекти. Ревизијата вклучи стекнување сознанија и разбирање за интерните контроли, вреднување на проценката за интерните контроли направена од страна на раководството на субјектот, тестирање и оцена на дизајнот и оперативната ефективност на интерните контроли врз база на процена на ризик и извршување на други постапки кои ги сметавме за неопходни во околностите.

Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 25.09. до 08.11.2013 година, од тим на Државниот завод за ревизија.

### 3. Осврт на ревизијата од претходната година – спроведување на препораките

Ревизијата од точка 1.1. погоре опфати и ревизија на спроведување на препораките дадени во Конечниот извештај на ОДР за 2006 година. Резултатите од оваа ревизија се презентирани во Прилог број 1 кој е составен дел на овој извештај.

Статусот на постапување по препораките од ревизијата е даден во следната табела:

Статус на препораките до денот на вршење на ревизијата	2006 година	
	Број на препораки	Во %
Спроведени	8	73%
Делумно спроведени	1	9%
Во тек	2	18%
<b>Вкупно:</b>	<b>11</b>	<b>100%</b>

### 4. Пристап на ревизијата и користена методологија

Ревизијата на функционирањето на интерните контроли во АД МЕПСО е започната со изготвување на Планот за ревизија во кој се идентификувани сите фази од процесот на ревизија. Со планот, ревизијата ги идентификуваше

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

процедурите и постапките значајни за функционирањето на интерните контроли во рамките на финансиското управување и контрола во АД МЕПСО.

Преку законската и подзаконската регулатива, доставената документација како и спроведените прашалници, интервјуа со одговорните лица, ревизијата ги детектира клучните процеси на функционирање на Секторот за финансиски работи и Службата за внатрешна ревизија. Извршивме снимање на системот на интерни контроли, при што се дефинирани ризиците и контролите кои ги покриваат истите. Преку тестови на контрола извршивме проверка на функционирањето на системот на интерните контроли во работењето на Секторот за финансиски работи во рамките на утврдените процедури и постапки.

Воспоставениот систем на интерни контроли во АД МЕПСО, кој опфаќа организациски мерки, методи и постапки кои се применуваат со цел унапредување на ефикасноста на неговото работење, придржување кон законската регулатива и пишаните процедури, потребно е да содржи контроли кои функционираат и се конципирани да обезбедат постигнување на целите на АД МЕПСО.

При вршењето на ревизијата применети се постапки и процедури, со цел утврдување на функционирањето на интерните контроли во АД МЕПСО, преку увид во:

- Законски и подзаконски акти, Закон за трговски друштва, Закон за енергетика, Закон за јавна внатрешна финансиска контрола, и донесените акти согласно овие закони;
- Правилници за организација и систематизација на работните места во АД МЕПСО;
- Развоен план на преносната мрежа на РМ за период 2013 – 2017 година;
- Студија за развој на преносната мрежа на РМ во периодот 2010 – 2020 година;
- Мрежни правила за пренос на електрична енергија;
- Електроенергетски биланс на РМ за период од 2013 до 2017 година;
- Годишен план за работа (составен од плановите за работа на Подружниците и Секторите) во АД МЕПСО за 2012 година;
- Годишен финансиски план за 2012 година;
- План на вкупните потреби за 2012 година - Годишен план за јавни набавки, за 2012 година, составен од два дела: ГИП – годишна инвестициона програма и План за останати потреби за 2012 година;
- Годишен извештај за работењето во 2011 и 2012 година;
- Финансиските извештаи и Извештаи од работата и резултатите од работата остварени за 2011 и 2012 година искажани во Годишните сметки за 2011 и 2012 година;

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

- Сметководствени политики на АД МЕПСО, согласно ЗТРД и Правилникот за сметководство - МСС И МСФИ за изготвување на финансиските извештаи;
- Процедури за финансиското работење, во кои влегуваат процедурите за работа на одделни служби задолжени за финансиското работење и процедурите за набавка на стоки, работи и услуги, во службата за комерцијално – набавно работење во АД МЕПСО.

## **5. Наоди и препораки**

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на субјектот – предмет на ревизија на ден 28.11.2012 година.

Во Извештајот ревизијата ги презентира клучните наоди, ризици и контролни аспекти по поделни области, кои се резултат на испитувањето на ефикасноста на функционирањето на интерните контроли во АД МЕПСО, како и препораки за унапредување на функционирањето на клучните контроли во дадената област.

Генералниот директор на АД МЕПСО по Нацрт извештајот достави забелешки со кои известува дека сите препораки се прифатливи и применливи, со исклучок на првата препорака содржана во точка 5.2.3., за која известува дека право и обврска на Раководителот на субјектот е да одлучува за потребите и обемот (бројот) на вонредни и системски ревизии во сите организациони структури, програми, операции и процеси раководени од него.

### **5.1 Ревизорска област 1 – Внатрешна организација и систематизација на работните места во АД МЕПСО**

#### **5.1.1 Акти за внатрешна организација и систематизација**

Во јануари 2005 година, од Управниот одбор, донесен е Правилник за внатрешна организација на АД МЕПСО, кој `сеуште е во важност, и според кој организациони делови на Друштвото се: Дирекција и Подружници. Дирекцијата се состои од организациони целини, од два сектори, Сектор за правни и општи работи, и Сектор за финансиски и комерцијални работи, со кои раководат директори, и две подружници, како внатрешни организациони делови, Подружница Оператор на преносна мрежа (ОПМ) и Подружница Оператор на електроенергетски систем (ОЕЕС), со кои раководат директори кои го именува Управниот одбор.

Со измените на Статутот во 2007 и 2008 година, извршено е организирање во 3 сектори ( Сектор за правни, кадровски и општи работи, Сектор за финансиски и комерцијални работи, Сектор за информациони технологии и телекомуникации) и 2 подружници, Подружница ОПМ и Подружница ООЕС.

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

Со измените на Статутот во јули 2013 година, бројот на подружници се зголемува за уште една Подружница ПЕЕ – пазар на електрична енергија.

Со ревизијата се констатира дека секторите и подружниците предвидени со Статутот, како организациони делови не се пренесени во Правилникот за внатрешна организација, односно не се извршени измени и усогласувања на истиот согласно измените во Статутот.

Со Правилникот, се уредува внатрешната организација на друштвото, се утврдуваат и систематизираат работите кои се вршат во Дирекцијата и подружниците на друштвото и се утврдуваат посебните услови потребни за вршење на работите на работните места. Составен дел на истиот, е систематизацијата на работните места во АД МЕПСО, односно со еден акт е уредена и внатрешната организација и систематизацијата на работните места.

Во јули 2007 година донесен е нов Правилник за систематизација на работни места, во примена од 01.10.2007 година, врз основа на член 19 став 1 точка 9 и член 49 од Статутот, со кој престанува да важи само делот за систематизација во Правилникот за внатрешна организација, од јануари 2005 година. Во прилог број 1 од овој правилник, утврдена е систематизацијата на работни места, која содржи организациони делови, кои не одговараат на Правилникот за внатрешна организација, од јануари 2005, кој е во важност.

Во периодот од јули 2007 заклучно со декември 2012 година, направени се поголем број на измени и дополнувања на Правилникот за систематизација на работните места, но при тоа не е изготвен пречистен текст, иако Секторот имал обврска и задолжение од страна на УО со секоја донесена одлука за измена и дополнување на истиот.

Со извршените последните измени и дополнувања во декември 2012, кои важеле до 1 октомври 2013 година, утврдени се голем број на организациони делови, служби, оддели, одделенија, трафостаници, екипи и сл, што претставува формирање на нови организациони делови кои претходно не се предвидени со Правилникот за внатрешна организација, со што се зголемува бројот на работни места и извршители. Ваквата состојба е утврдена и во донесениот нов акт за систематизација, усвоен со одлука од УО, во јули 2013 година, кој е во примена од 1 октомври 2013 година.

Ревизијата укажува и на фактот дека Статутот, како пречистен текст, со измени и дополнувања во јули 2013 година, не е објавен во Службен весник, освен Статутарната одлука.

**Препораки:**

- Органите на управување и раководење на АД МЕПСО континуирано и навремено да вршат усогласување на актот за внатрешна организација со измените и дополнувањата на Статутот, во делот што се однесува на

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

формирање на организационите целини и делови, а во рамките на истите да се врши систематизирање на работните места со определување на работни места, број на извршители и опис и попис на работните задачи за секое работно место, посебни услови за работа, при што треба да се има во предвид начинот и постапката за донесување на акти утврден согласно Статутот.

- АД МЕПСО да преземе мерки и активности за објавување на пречистениот текст на Статутот на друштвото во Службен Весник на РМ, обврска предвидена со Статутот на друштвото.

### 5.1.2 Кадровска екипираност

Со цел да одговориме на прашањето, дали кадровската екипираност обезбедува ефикасно извршување на работните процеси и задачи на вработените во АД МЕПСО, извршивме анализа на податоците добиени од Службата за кадровски и нормативни работи за предвидени и пополнети работни места, со број на извршители, во актите за систематизација на работните места, по години кои се претставени во следната табела:

период на донесување/важност	Правилник за систематизација на работните места во АД МЕПСО			
	систематизирани		пополнети места со извршители	непополнети места со извршители
	работни места	број на извршители		
јануари 2005/во состав на Правилникот за внатрешна организација	215	427	404	23
јули 2007/пополнетост со 01.09.2013	322	516	452	64
јули 2007/со измени и дополнувања до декември 2012 пречистен текст),пополнетост до 30.09.2013	341	595	452	143
јули 2013 / примена од 01.10.2013	482	768	446	322

Врз основа на податоците искажани во табелата и извршената анализа може да се констатира дека од основањето до денес, во АД МЕПСО, бројот на работни места и извршители континуирано се зголемува, со тоа што состојбата на кадровска екипираност со 30.09.2013 година, од аспект на доволноста со



кадровски потенцијали за непречено функционирање на интерните контроли, главно задоволува.

### 5.1.3 Воведување на ИСО стандарди

Во Република Македонија, во 2006 година, спроведен е Проект за имплементација на Систем за управување со животната средина, во електроенергетскиот сектор. Носител на активностите во Проектот било Министерството за економија на РМ. Во реализацијата на овој Проект учествувале ЕБОР, Министерството за животна средина и просторно планирање, АД ЕСМ (денешно ЕВН), АД МЕПСО, АД ЕЛЕМ, АД ТЕЦ Неготино.

За успешно спроведување на Системот за управување со животната средина (СУЖС), согласно принципите на меѓународниот стандард ИСО 14001, било неопходно да се согледаат процесите кои се реализираат во АД МЕПСО и да се воспостават процедури за истите. Ваквите активности можело да се реализираат со имплементирање на Системот за управување со квалитет (СУК), согласно принципите на меѓународниот стандард ИСО 9001. Законски основ за имплементација на СУК, согласно принципите на меѓународниот стандард ИСО 9001, се одредбите од Законот за стандардизација („Службен весник на РМ„ бр. 54/99). СУК, согласно принципите на меѓународниот стандард ИСО 9001, е во постојано надоградување и унапредување.

За поуспешно спроведување на реформите во јавната администрација, во 2013 година во РМ е донесен и Закон за воведување на систем за управување со квалитетот и заедничка рамка за процена на работењето и давањето на услуги во државната служба („Службен весник на РМ“ бр. 69/2013). Со донесувањето на овој закон се потврдува исправноста на сите напори што АД МЕПСО ги вложувал во изминатиот период, во однос на имплементацијата на Системот за управување со квалитет, согласно принципите на меѓународниот стандард ИСО 9001.

Имплементацијата на Системот за безбедност и здравје при работа (СУБЗР), согласно принципите на меѓународниот стандард OHSAS 18001, претставува продолжеток на стратешката определба на АД МЕПСО за имплементирање на меѓународните стандарди, со цел подобрување на квалитетот на севкупното работење во друштвото. Основ за имплементацијата на СУБЗР, согласно принципите на меѓународниот стандард OHSAS 18001, е и Законот за безбедност и здравје при работа („Службен весник на РМ“, бр. 92/2007.... 25/13) и бројните обврски по основ на овој закон.

Како допринос во градењето на проевропскиот имиџ на АД МЕПСО и креирањето на неговата `севкупна легитимност, во 2012 година била успешно спроведена сертификација на сите три Система, согласно принципите на меѓународните стандарди ИСО9001, ИСО 14001 и OHSAS 18001. Имено, во АД МЕПСО се донесени процедури согласно ИСО стандардите, во 3 области:

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

- Систем за управување со квалитет (СУК), според принципите на меѓународниот стандард ИСО 9001:2008; донесени се вкупно 21 процедура, усвоени со Одлука на УО, бр. 02-1164/4 од 23.02.2010;
- Систем за управување со заштитата на животната средина (СУЗЖ) според принципите на меѓународниот стандард ИСО 14001:2004; донесени се вкупно 16 процедури, процедурите се усвоени како Ревизија 1, со Одлука на УО, бр. 02-11470/7 од 13.12.2011;
- Систем за управување со здравјето и безбедноста при работа (СУЗБР) според принципите на меѓународниот стандард ИСО (OHSAS) 18001; донесени се вкупно 11 процедури, усвоени со Одлука на УО, бр. 02-2507/9-4 од 02.05.2012.

Во 2013 година, во АД МЕПСО спроведена е јавна набавка за консултантски услуги за имплементирање на меѓународниот стандард за компетентност на лаборатории ИСО 17025 и меѓународниот стандард за компетентност на телата за испитување (инспектирање) на електроенергетската опрема ИСО 17020.

Во АД МЕПСО, во Подружницата ОПМ, својата дејност ја обавуваат повеќе служби кои вршат технички прегледи и периодични испитувања, како што се лабораторијата за испитување на масла, службите за испитување на високонапонските постројки, заземјувањето, класата на точност на мерните уреди.

Согласно член 21 од Законот за техничка инспекција („Службен весник на РМ“, бр. 88/08, 119/10, 23/11), за сите овие служби, за да можат да вршат технички прегледи и периодични испитувања, потребно е да се пристапи кон утврдување на нивната компетентност, која се реализира со спроведување на постапка за акредитација согласно Законот за акредитација („Сл. весник на РМ“, бр. 54/02), при што се добива сертификат.

Според тоа, за АД МЕПСО е неопходно да пристапи кон имплементација на ИСО 17025, но и на ИСО 17020, бидејќи истите се инструмент за добивање на сертификатите за акредитација кои ги издава Институтот за акредитација.

Овие сертификати за акредитација се предуслов за добивање на Решение за исполнетост на условите за вршење на технички прегледи и периодични испитувања, кое го донесува министерот за економија.

За имплементирање на ИСО 17025 и ИСО 17020 потребен е предходно имплементиран СУК според ИСО 9001, услов што АД МЕПСО го исполнува.

Во актуелниот период, во АД МЕПСО во тек е имплементација на гореспоменатите стандарди.

Претстојни активности на АД МЕПСО, во сферата на стандардизацијата, е имплементирање на Системот за управување со потрошувачка на енергија потребна за функционирање на објектите и возниот парк на МЕПСО, според принципите на меѓународниот стандард ИСО 50001, а како дел од Стратегијата за енергетска ефикасност на Република Македонија.

## 5.2 Ревизорска област 2 - Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор

### 5.2.1 Финансиско управување и контрола, ЗЈВФК и Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор

Со ЗЈВФК се уредува системот на јавна внатрешна финансиска контрола кој го опфаќа финансиското управување и контрола, внатрешната ревизија и нивната хармонизација, воспоставен согласно меѓународните стандарди за внатрешна контрола и внатрешна ревизија. Субјекти од јавниот сектор, согласно овој закон, се покрај останатите, и други правни лица кои се во државна сопственост или во кои државата е акционер, како што е случајот со АД МЕПСО.

Согласно член 3 став 1 точка 3 од ЗЈВФК, финансиско управување и контрола е систем на политики, процедури и активности воспоставени од раководителот на субјектот, со цел да се обезбеди разумно уверување дека целите на субјектот се остварени. Одговорни лица за финансиско управување и контрола се раководителот на субјектот и раководителите на подредените организациони единици во субјектот.

Согласно член 13 од ЗЈВФК, финансиското управување и контрола се спроведува врз основа на меѓународно прифатените стандарди за внатрешна контрола, преку примена на следниве меѓусебно поврзани компоненти: контролна средина, управување со ризиците, контроли; информации и комуникации и мониторинг.

Стандардите за внатрешна контрола во јавниот сектор се објавени во „Службен весник на РМ“, број 147/10.

### 5.2.2 Сектор за финансиски работи

Во Секторот за финансиски работи, за извршување на работните задачи се применуваат соодветни пишани процедури, и тоа:

- Сметководствените политики на АД МЕПСО, согласно ЗТРД и Правилникот за сметководство – МСС И МСФИ за изготвување на финансиските извештаи, донесени и усвоени од УО.
- Основни процедури за финансиското работење, во кои влегуваат процедурите за работа на одделни служби: Службата за финансиска оператива, Службата за девизно работење, Службата за сметководство, Службата за план и анализа и Службата за меѓународна соработка и меѓународни банки.
- Процедурите за набавка на стоки, работи и услуги, во Службата за комерцијално-набавно работење во АД МЕПСО: Ревизија 1 - Процедура за набавка МЕ-ПР-НА-01, Процедура за мали набавки МЕ-ПР-НАМ-01, и Измена и дополнување Ревизија 2, на Процедурата за набавка МЕ-ПР-НА-01.

Основните елементи за работа на Секторот за финансиски работи се дефинирани со Плановите усвоени од Управниот и Надзорниот одбор на Друштвото, и тоа:

- Планот за работа на АД МЕПСО,
- Годишната инвестициона програма,
- План на инвестиционо и тековно одржување,
- План на останати материјални и нематеријални трошоци за редовно работење,
- Финансискиот план на Друштвото,
- Планот на вкупните потреби на набавки, кој се состои од два дела: ГИП – инвестициона програма, и планот за останати потреби за редовно работење.

Со извршен увид во текстот на донесените основни процедури за финансиско работење се констатира дека е обезбедена поделба на должностите и одговорностите на повеќе лица во рамките на секторот.

### 5.2.3 Служба за внатрешна ревизија

Согласно одредбата содржана во Стандард 25, АД МЕПСО треба да воспостави или да користи капацитет за внатрешна ревизија, составен од компетентни ревизори, кои ги извршуваат активностите во согласност со програмите засновани на оценка на ризиците. Внатрешната ревизија треба да ја извршува својата работа преку ревизорски извештаи во кои ќе бидат содржани наодите и препораките за отстранување на утврдените слабости во системот. Раководителот на субјектот, во согласност со препораките содржани во извештаите, треба да ги утврди потребните мерки за отстранување на слабостите утврдени со ревизијата.

Со ревизијата во врска со воспоставувањето и функционирањето на внатрешната ревизија во АД МЕПСО, е констатирана следната состојба:

- Службата за внатрешна контрола и ревизија е формирана во јули 2007 година, а во ноември 2011 година, согласно ЗЈВФК, извршена е измена и дополнување на правилникот за систематизација, со тоа што се заменува со Служба за внатрешна ревизија.
- Службата за внатрешна ревизија во АД МЕПСО е организациски и функционално независна и директно и единствено одговорна на раководителот на субјектот. Внатрешната ревизија се извршува врз основа на Стратешки план за период од три години, годишен план и план за поединечни ревизии.

Според планот за ВР за 2012, биле планирани вкупно 5 ревизии, од кои 4 се системски ревизии (ревизија на СИК), и тоа: ревизија на процедурите во спроведувањето на јавни набавки, ревизија на плаќањето на обврските, ревизија на следење на реализација на договорите по спроведени јавни

АД МЕПСО - СКОПЈЕ  
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

---

набавки и ревизија на процедурите во трафостаниците, и 1 ревизија на усогласеност на постапките за јавни набавки. Во мај 2012 година, извршена е измена на ГП за 2012, со тоа што планирани се 3 системски ревизии, и тоа: ревизија на процедурите во спроведувањето на јавни набавки, ревизија на процедурите во трафостаниците и ревизија на плаќањето на обврските.

Според Извештајот од раководителот на ВР, во текот на 2012 година извршени се вкупно 13 ревизии, од кои 2 ревизии се системски и извршени согласно Годишниот план за ВР за 2012 година, а 11 се вонредни ревизии извршени на база на писмени и усмени овластувања од Генералниот директор на АД МЕПСО за одредени теми - предмети. Исто така, во 2012 подготвени се и две Мислења за различни теми од страна ВР по барање на Генералниот Директор и заклучок на УО. За вонредните ревизии изготвени се Ревизорски меморандуми, согласно член 17 од Правилникот за начинот на вршење на внатрешна ревизија и начинот на известување за ревизијата, кои согласно оваа одредба, претставуваат пократок ревизорски извештај кој се користи за брзи и вонредни ревизии кои се прават на барање на раководството, како и за ревизија на резултатите од активностите преземени по ревизијата.

Според Извештајот од раководителот на ВР, во текот на 2013 година, заклучно со 31.10.2013 година, извршени се вкупно 97 ревизии, од кои само 1 ревизија е системска и согласно Годишниот план за 2013 година (ревизија на процедурите и евиденција на редовноста на вработените за што е изготвен Конечен извештај доставен до Генералниот директор со напомена за разгледување на седница на УО), а останатите се вонредни ревизии извршени на база на писмени и усмени овластувања од Генералниот директор на АД МЕПСО за одредени теми – предмети, за што се дадени мислења или се изготвени Ревизорски меморандуми. Најголем дел од овие теми (85) се однесуваат на вршење на ревизија на усогласеност (регуларност) на постапките за доделување на договори за јавни набавки, и тоа, во фазата пред донесување на одлука за јавна набавка и во фазата пред склучување на договор за јавна набавка или поништување на постапката.

- Во декември 2012 година, УО донел две одлуки, со кои се вклучува Внатрешниот ревизор во извршување на задачи кои се однесуваат на финансиско управување и контрола во АД МЕПСО што не е споиво со улогата, целта и функцијата на внатрешната ревизија (не е во согласност со задачите и надлежноста на внатрешната ревизија). Имено, со Одлуките од УО, се даваат овластувања на двајца раководители на Оддел односно Сектор, за потпишување на документацијата која произлегува од организационите делови, со тоа што при изработката на секој документ, овластеното лице треба да добие потпис за одобрување од внатрешниот ревизор. Ваквиот начин на работење не е во согласност

со одредбите од член 33 став 4 од ЗЈВФК, според кој Раководителот на единицата за внатрешна ревизија и внатрешните ревизори не треба да извршуваат задачи на финансиско управување и контрола во субјектот што не произлегуваат од функцијата на ВР, како и не е во согласност со една од основните цели на ВР за вршење на ревизија на системите за внатрешна контрола. Со вршењето на функцијата Внатрешната ревизија на раководителот на субјектот, треба да му обезбеди независно разумно објективно уверување и совет со цел подобрување на работењето на субјектот и зголемување на ефективноста на системите на внатрешна контрола, согласно член 23 од ЗЈВФК.

- Во април 2013 година, УО донел Одлука за усвојување на изменетата и дополнета Ревизија 2 на Процедурата за набавка МЕ-ПР-НА-01, доставена од Секторот за финансиски работи, а во врска со точка 5.6 и точка 5.12, од Процедурата, со кои се вклучува Службата за ВР да врши проверка на целокупната документација пред донесување на Одлуката за јавна набавка и пред донесување на Одлуката за доделување на договор за јавна набавка или Одлуката за поништување на постапката, која по проверка на истата писмено се изјаснува со достава на писмено известување до Генералниот директор на АД МЕПСО. За извршената проверка ВР не се потпишува на документацијата, а писмените известувања се всушност изготвените ревизорски меморандуми од Раководителот на Службата за ВР, кои се доставени до Генералниот директор. Во периодот од 01.01. до 30.09.2013 година изготвени се вкупно 85 Ревизорски меморандуми поврзани со постапките за јавни набавки. Со ваквиот начин на ангажирање на Службата за ВР во процедурата за набавка, всушност истата се вклучува и извршува задачи постојано и континуирано во текот на годината со самото спроведување при секоја набавка на стоки, услуги и работи во АД МЕПСО, што од своја страна влијае на самото извршување на планираните ревизии во текот на годината со Годишниот план, кој е дел од Стратешкиот план кој се носи за период од три години.

Доколку оваа Одлука остане во сила, и доколку се донесе Одлука за овластување на Службата за ВР, нејзината примена негативно ќе влијае на изготвувањето на планот за ревизија односно истиот нема да биде изготвен на база на проценка на ризик, како што е предвидено во член 40 од ЗЈВФК и Правилникот.

**Препораки:**

Генералниот директор на АД МЕПСО да ги преземе следните мерки и активности:

- Да обезбеди услови за извршување на планираните ревизии согласно донесениот и усвоен Годишен план за ревизии од страна на Службата за внатрешна ревизија, при што барањата за брзи и вонредни ревизии да се сведат на помал број.
- Да се исклучат активностите на Внатрешната ревизија во извршувањето на задачи кои се однесуваат на финансиско управување и контрола во АД МЕПСО односно ваквите одлуки на Управниот одбор да се стават вон сила.
- Да се преиспита одлуката од Управниот одбор со која е направена измена на Процедурата за набавка - изменета и дополнета Ревизија 2, во делот на вклучување на ВР во постапките за јавни набавки во двете фази, пред донесување на Одлука за јавна набавка и пред донесување на одлука за избор или за поништување на постапката.

### 5.3 Ревизорска област 3 - Усогласеност и сеопфатност

#### 5.3.1 Процес на планирање

Секторот за финансиски работи во соработка со Координаторот за интеграции на развојни планови ги изработуваат Планот за јавни набавки (ПЈН) и Годишната инвестициона програма (ГИП) за 2012 година, врз основа на предлозите од сите подносители.

Координаторот за интеграции на развојни планови во соработка со Секторот за финансиски работи – Оддел за комерцијални работи односно Службата за комерцијално набавни работи учествуваат во изработка на ГИП и ПЈН, како и при измени и дополнувања односно при прераспределба на средства во истите во текот на годината. По одобрување на Предлог ГИП од страна на Директорот на Секторот за финансиски работи, истиот се доставува на усвојување на Управниот одбор и до Надзорниот одбор на АД МЕПСО. По нивното усвојување се архивираат и се доставуваат во електронска форма до Директорот на Секторот за финансиски работи, како и до секоја организациона единица се доставува делот од ГИП и ПЈН кои што се од надлежност на таа организациона единица.

Донесена е Процедура за ГИП на АД МЕПСО МЕ-ПР-ИП-01 од страна на Управниот одбор, и истата е усвоена со Одлука од УО, под број 02-5791/1-1 од 01.10.2013 година.

### 5.3.2 Процес на реализација

Сите Подружници, Сектори, Служби и Оддели во АД МЕПСО (во натамошниот текст подносителите) даваат свои предлози за вкупните потреби на набавки на стоки/услуги и работи за наредната година, во претходната година, и тоа:

Предлог на ПЈН со обрасците во прилог, Координаторот за интеграции на развојни планови во соработка со Секторот за финансиски работи – Оддел за комерцијални работи односно Службата за комерцијално набавни работи ги доставуваат архивски со допис до сите подносителите, уште во септември тековната година, со цел доставување на предлози од нивна страна за вкупните потреби од набавки на стоки/услуги и работи за наредната година. По извршените консултации, измени и дополнувања, подносителите и Координаторот за интеграции на развојни планови и Директорот на Секторот за финансиски работи заедно ги утврдуваат финалната верзија Предлог ГИП и финалната верзија Предлог ПЈН, и истите понатаму се доставуваат на нивно усвојување од страна на надлежните органи во АД МЕПСО.

Координаторот за интеграции на развојни планови во соработка со Секторот за финансиски работи – Оддел за комерцијални работи односно Службата за комерцијално набавни работи се задолжени лица кои учествуваат во изработката на ГИП и ПЈН и се задолжени при нивна измена и дополнување односно прераспределба на средства во текот на годината.

На крајот на секоја година, Директорот на Секторот за финансиски работи и Раководителот на Одделот за комерцијални работи изработуваат Завршен извештај за реализација на постапките за јавни набавки. Во него се содржани информации за реализација на ПЈН. По изработката на извештајот, истиот се архивира и се доставува до Управниот одбор, до Службата за внатрешна ревизија и до Одделот за комерцијални работи на нивно запознавање со содржината на Завршниот извештај.

## 5.4 Ревизорска област 4 - Процес на Јавни набавки

### 5.4.1 Планирање и изработка на Планот за јавни набавки за 2012 година

Планирањето во процесот на јавни набавки, воопшто планирањето во текот на 2012 година во АД МЕПСО, започнува со донесување на Годишен Финансиски план, Годишна инвестициона програма и План за јавни набавки и истото се одвива и во текот на годината преку реализација на погоренаведените акти.

Врз основа на документирањето на процесот на јавни набавки во АД МЕПСО, ревизијата ја констатира следнава состојба:

По донесувањето на Планот за јавни набавки, во февруари 2012 година од УО донесени се две Одлуки за изменување и дополнување на Планот за јавни



набавки, со кои всушност се врши соодветно групирање на предметите на набавка по сродни видови на стоки, услуги и работи во збирни, воспоставување нова нумерација на позициите во новиот пречистен текст, дополнет и со нови позиции. Ревизијата констатира дека уште со самото донесување на првиот-основен текст на Планот за јавни набавки, истиот воопшто не бил предмет на извршување, дотолку повеќе што во текот на 2012 година донесени се вкупно 15 Одлуки за изменување и дополнување на Планот, така да пречистениот текст на Планот за јавни набавки, со последно донесената Одлука за изменување и дополнување на истиот, од 26.12.2012 година, во многу позиции се разликува од основниот текст.

Планот за јавни набавки за 2012 година е изработен на начин што покрај задолжителните елементи што планот треба да ги содржи, истиот содржи и дополнителни информации (колони), поради што го прави комплексен акт за постапување. Оваа констатација на ревизијата, ја има утврдено и внатрешниот ревизор во АД МЕПСО за 2011 година, при спроведувањето на системска ревизија на процедурите во спроведувањето на јавните набавки во АД МЕПСО. Процедурата за изработка на Годишна Инвестициона Програма е донесена и усвоена од страна на Управниот одбор, во месец октомври 2013 година, додека пак процедурите со кои ќе се прецизира начинот на донесување и реализација на Финансискиот план и Планот за јавни набавки не се донесени до денот на ревизија.

Имајќи ги во предвид Завршните извештаи изработени од Одделот за комерцијални работи за реализација на Планот за јавни набавки за 2011 и 2012 година, а доставени до УО, ревизијата констатира само 51% реализација на Планот за јавни набавки во 2011 и 2012 година. Нискиот процент на реализација на Планот укажува дека АД МЕПСО не извршило соодветна проценка на потребите за набавка за тековната година според расположливите извори на финансирање.

Горенаведената состојба создава ризик од предимензионираност на позициите во Планот за јавни набавки, поради нереално предвидување на вкупните потреби од набавки во текот на годината, а со тоа и до неможност за успешна реализација на Планот за јавни набавки.

### **Препорака**

Заради реално планирање на потребите врз основа на можностите за обезбедување на финансиски средства за реализација на тие потреби, Управниот одбор да преземе активности за донесување и применување на соодветни процедури, како и за дополнителна контрола во фазата на изработка и реализација на Планот за јавни набавки.

#### 5.4.2 Следење на реализацијата на Годишниот план за јавни набавки за 2012 година

Согласно Завршниот извештај за реализација на постапките за јавни набавки за 2011 и 2012 година изработен од страна на Директорот на Секторот за финансиски работи и Раководителот на Оддел за комерцијални работи, АД МЕПСО во 2011 година има спроведено 115 постапки за јавна набавка со е-аукција од вкупно 136 со обврска за спроведување на е-аукција постапки за јавна набавка, што претставува 84,56% спроведување на е-аукција, од предвидените најмалку 70% од бројот на објавени огласи за отворена постапка, ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас и постапка со барање за прибирање на понуди со објавување на оглас. Во 2012 година, АД МЕПСО спровело 180 постапки за јавна набавка преку е-аукција, од вкупно 199 постапки за јавна набавка, што претставува 90,45% спроведување на е-аукција, од предвидените 100% од бројот на објавени огласи за отворена постапка, ограничена постапка, постапка со преговарање со претходно објавување на оглас и постапка со барање за прибирање на понуди со објавување на оглас, согласно Законот за јавни набавки.

Предмет на ревизија беа материјално позначајните постапки за јавна набавка (5), од кои 4 отворени постапки и 1 постапка за јавна набавка со барање за прибирање на понуди со е-аукција. Од постапките за јавни набавки кои беа предмет на ревизија, се констатира дека истите се спроведуваат согласно одредбите од ЗЈН. Имено, сите документи кои произлегуваат од ревидираните спроведени постапки за јавна набавка се потпишани од лицата кои учествуваат во подготовка, одобрување и контрола, како и потпишани од одговорното лице во АД МЕПСО, со што ревизијата смета дека во текот на спроведувањето на постапките за јавни набавки контролите се воспоставени и истите функционираат.

#### 5.5 Ревизорска област 5 – Процес на набавка на стоки, услуги и работи со фактури

Во процесот на набавка на стоки, услуги и работи со фактури, во Секторот за финансиски работи – Оддел за финансиски работи, главно е задолжена Службата за финансиска оператива и Службата за сметководство, преку имплементација на донесените поединечни процедури за работа.

Основни елементи за работа на Секторот за финансиски работи се дефинирани со плановите усвоени од УО и Надзорен Одбор на Друштвото, и тоа: План за работа на АД МЕПСО, Финансиски план и План на вкупни потреби на набавки, во кој се содржани Годишна инвестициона програма и Годишен план за набавки за останати потреби во АД МЕПСО.

**АД МЕПСО - СКОПЈЕ**  
**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

---

Службата за план, анализа и осигурување е задолжена за изготвување на Финансискиот план и Годишниот извештај за работењето на АД МЕПСО, врз основа на постапка пропишана со процедурата за работење на оваа служба, на база на прибирање и анализа на податоци од подружниците и секторите во АД МЕПСО. Финансискиот план и Годишниот извештај за работењето на АД МЕПСО се дава на разгледување и усвојување (одобрување) од страна на органите на управување и надзор (УО и НО), а Годишниот извештај и до оснивачот односно Собранието на друштвото (Владата на РМ).

При оцена на системот на интерни контроли во делот на прием, контрола и евидентирање на влезни фактури утврдивме дека пишани поединечни процедури за движењето на финансиската документација и одобрување од одговорните лица во субјектот, се донесени во текот на 2008 година, во рамките на Основните процедури за финансиско работење во АД МЕПСО. Со спроведените тестови на контрола ревизијата констатира дека воспоставената пракса во текот на 2012 година ги покрива ризиците од можни грешки и измами во наведениот процес. Донесените процедури за постапување со влезни фактури го пропишува приемот на фактури, проследување на примените фактури, ex-ante контрола и комплетирање дополнителна документација, претходна обработка и подготовка на налозите за исплата, потврдување пред одобрување на исплата, одобрување на исплата, потпишување и поднесување на налозите за исплата, ex post контрола на реализираните плаќања, како и дополнителна финансиска документација.

Врз основа на извршените тестови на усогласеност за процесот на набавка и плаќање на фактурите, ревизијата констатира дека воспоставените контроли функционираат добро и се доволни за потврдување на настанувањето, вреднувањето и постоењето на обврските кон добавувачите.



02-195  
31.07 2014 год.  
СКОПЈЕ

Максим Горки бр.4, 1000 Скопје

T: кабинет на Генерален директор  
+ 389 (0)2 3 149 093

подружница ОЕЕС  
+ 389 (0)2 3 149 005

подружница ОПМ  
+ 389 (0)2 3 149 040

F: + 389 (0)2 3 111 160

www.mepso.com.mk

ДО

06.02.2014

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА  
Ул. Македонија 12/3  
1000 Скопје

17 195 / 1

**ПРЕДМЕТ:** Информација по Нацрт Извештајот за извршена ревизија на системот на интерни контроли на АД МЕПСО Скопје од Декември 2013

Почитувани,

Во врска со Нацрт Извештајот за извршена ревизија на системот на интерни контроли на АД МЕПСО Скопје од Декември 2013, Ве известуваме за следното:

Сите препораки содржани во Нацрт Записникот се прифатливи и применливи, со исклучок на првата препорака содржана во точка 5.2.3 од Нацрт Извештајот за извршена ревизија на системот на интерни контроли на АД МЕПСО Скопје (Служба за внатрешна ревизија), која е нејасна за примена.

Имено, Законот за јавна внатрешна финансиска контрола не предвидува одредби со кои се определува обемот (бројот) на вонредни и системски ревизии кои треба да се спроведат во текот на една календарска година.

Напротив согласно член 7 и 8 од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола (Службен весник на РМ бр.90/2009 и 188/2013) право и обврска на Раководителот на субјектот е да одлучува за потребите и обемот (бројот) на вонредни и системски ревизии во сите организациони структури, програми, операции и процеси, раководени од него. Поточно, Раководителот на субјектот по негова процена, во зависност од природата на околностите кои влијаат на финансиското управување и контрола, а кои настануваат во процесот на деловното работење на субјектот, водејќи сметка за начелото на законитост и ефективност може со акт да даде овластување (генерално или посебно) на еден или повеќе раководни лица кои хиерархиски директно му се подредени, за спроведување на вонредна и/или системска ревизија.

Со почит.

Генерален директор  
м-р Синиша Спасов



## Прилог број 3

### Одговор на забелешки на Нацрт извештајот на Овластениот државен ревизор

Генералниот директор на АД МЕПСО на ден 06.02.2014 година, достави забелешки по Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор за извршена ревизија на системот на интерни контроли на АД МЕПСО, број 02-799/2, заведени во Државниот завод за ревизија, под број 17-175/1.

Овластениот државен ревизор ги разгледа Забелешките на Нацрт извештајот со кои сите препораки во истиот се прифатливи и применливи, со исклучок на првата препорака содржана во точка 5.2.3, за што се произнесе како што следува:

1. Упатената забелешка на првата препорака на наодот во **точка 5.2.3** од Нацрт извештајот која гласи: „Генералниот директор да обезбеди услови за извршување на планираните ревизии согласно донесениот и усвоен Годишен план за ревизии од страна на Службата за внатрешна ревизија, при што барањата за брзи и вонредни ревизии да се сведат на помал број“ претставува **известување** дека право и обврска на Раководителот на субјектот е да одлучува за потребите и обемот (бројот) на вонредни и системски ревизии во сите организациони структури, програми, операции и процеси раководени од него, што ревизијата со дадената препорака не го оспорува, но дава укажувања и насоки за подоследна примена на одредбите пропишани со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, во делот на внатрешната ревизија.

Скопје, 11.02.2014 година

---

Ревизорски тим:

1. \_\_\_\_\_  
2. \_\_\_\_\_

Овластен државен ревизор

\_\_\_\_\_